USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Filipa Dienstbiera, soudce Tomáše Langáška a soudkyně Veroniky Juřičkové v právní věci žalobce: **R. G.,** zastoupeného JUDr. Hanou Klimovou, advokátkou, sídlem Jaselská 197/14, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 11. 6. 2019, č. j. OAM-304/ZA-ZA12-ZA13-2019, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 7. 10. 2021, č. j. 34 Az 17/2019-116,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci a řízení před krajským soudem

[1] Dne 9. 9. 2008 podala za tehdy nezletilého žalobce jeho matka žádost o udělení mezinárodní ochrany podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu. Rozhodnutím ze dne 18. 1. 2012 nebyla mezinárodní ochrana žalobci udělena. Žalobu proti rozhodnutí ze dne 18. 1. 2012 vzala matka žalobce zpět. V roce 2013 bylo žalobci uděleno povolení k pobytu. Na základě odsouzení v trestním řízení byl žalobci uložen trest odnětí svobody a trest vyhoštění.

[2] Po propuštění z výkonu trestu odnětí svobody podal žalobce dne 1. 4. 2019 opakovanou žádost o udělení mezinárodní ochrany. Žalovaný rozhodnutím ze dne 11. 6. 2019 ani tentokrát žalobci mezinárodní ochranu neudělil.

[3] Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce žalobu. Krajský soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.

[4] K otázce možného pronásledování, které by mohlo být důsledkem vraždy žalobcova otce v roce 2002, krajský soud zdůraznil, že touto otázkou se žalovaný podrobně

zabýval v rozhodnutí z roku 2012 o první žádosti žalobce o udělení mezinárodní ochrany. Při podání nyní posuzované žádosti žalobce akcentoval jiné důvody – potřebu získat doklad za účelem řešení otcovství a možnost zůstat s rodinou v České republice. Žalovaný neshledal okolnosti, pro které by se měl od závěrů vyslovených v rozhodnutí z roku 2012 v namítaném ohledu odchýlit, a žalobce netvrdil žádné skutečnosti, které by dříve přijaté závěry zpochybnily. Bez dalších informací, které však žalobce správnímu orgánu neposkytl, prostý příbuzenský vztah k zavražděnému otci (byť politikovi) nezakládá důvod pronásledování.

[5] K námitce, že se žalovaný nezabýval subjektivním aspektem důvodného strachu z pronásledování, krajský soud zdůraznil, že v rámci azylového řízení se akcentuje objektivní prvek, neboť se posuzuje, zda se jedná o strach odůvodněný. Aby byla subjektivní obava žadatele odůvodněná, má být objektivně doložena, resp. má být zjištěna alespoň určitá pravděpodobnost hrozby pronásledování. Shromážděné informace o zemi původu žalobce však nenasvědčují hrozbě pronásledování z důvodu, na nějž žalobce poukazuje. V nyní posuzované žádosti žalobce neuvedl, ze strany jakých osob by mu mělo pronásledování hrozit. Jestliže žalobce neuvedl původce možného pronásledování, nelze žalovanému vytýkat nedostatky ve skutkových zjištěních, neboť ta ve vztahu k možnému pronásledování ve smyslu § 12 zákona o azylu nutně vycházejí především z věrohodných tvrzení žalobce. Krajský soud doplnil, že žalobce ve správním řízení netvrdil, že by neměl možnost obrátit se na příslušné orgány v zemi původu o pomoc. Omlouval-li žalobce absenci dostatečných tvrzení ohledně svých obav z návratu do země původu tím, že přesně nepochopil význam některých skutečností pro žádost o mezinárodní ochranu, taková omluva je mimo jiné zřetelně oslabena jednak tím, že se jedná o opakovanou žádost žalobce o mezinárodní ochranu, jednak tím, že žalobce byl již v průběhu správního řízení zastoupen advokátkou.

[6] K námitce nedostatečně zjištěného skutkového stavu krajský soud uvedl, že shromážděné informace o zemi původu žalobce z hlediska bezpečnostní a politické situace, jejího aktuálního vývoje a k situaci neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu po návratu do vlasti lze považovat za relevantní, důvěryhodné a aktuální. Krajský soud uvedl, že soudu není známo, že by od vydání napadeného rozhodnutí došlo k takové změně okolností v zemi původu žalobce, že by dosud zjištěné informace musely být vyhodnoceny jako neaktuální. Skutkový stav byl dle krajského soudu žalovaným zjištěn dostatečně.

[7] Krajský soud se rovněž podrobně zabýval otázkou, zda by vycestování žalobce nebylo v rozporu s mezinárodními závazky ČR, konkrétně se závazkem ČR respektovat rodinný a soukromý život ve smyslu č. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a svobod. V této souvislosti si opatřil rozsudky, jimiž bylo rozhodnuto v trestním řízení vedeném proti žalobci.

[8] Dle trestního rozsudku se žalobce dopustil trestného činu vydírání, ublížení na zdraví a poškození cizí věci. Krajský soud uvedl, že se jednalo o mimořádně závažnou trestnou činnost, při níž se žalobce opakovaně dopustil násilí. Vzhledem k tomu, že žalobce argumentoval rodinným životem na území ČR, krajský soud zdůraznil, že žalobce spáchal trestnou činnost na území ČR právě se svými příbuznými, dokonce i žalobcova družka (matka žalobcových dětí) byla přítomna trestnému jednání žalobce. Z výkonu trestu odnětí svobody byl žalobce propuštěn podmíněně, ke dni rozhodnutí krajského soudu byl žalobce stále ve zkušební době. Dobu, která uplynula od spáchání trestné

činnosti, vyhodnotil krajský soud jako poměrně krátkou a limitující přijetí závěru, že žalobce již nepředstavuje nebezpečí pro chráněný veřejný zájem. Tvrzení, že nezletilé dítě narozené nedlouho před vynesením trestního rozsudku je na žalobce velice fixované, krajský soud vyhodnotil jako účelové. Žalobce se mohl se svým dítětem objektivně stýkat až po svém propuštění, po dobu výkonu trestu odnětí svobody komunikace probíhala leda na dálku. Ještě v době správního řízení žalobce pobýval na ubytovně, nesdílel tedy s družkou a dítětem společnou domácnost. V žalobě již uváděl, že s družkou sdílí společnou domácnost, stali se rodiči dalšího dítěte.

[9] Krajský soud hodnotil i nejlepší zájmy žalobcových dětí. Zájem dětí žít s otcem narušil sám žalobce svou opakovanou závažnou násilnou trestnou činností, která nebyla výjimečným excesem. O starší dítě se po větší část jeho života starala pouze jeho matka. Nebyla prokázána taková závislost dětí či družky na žalobci, která by bránila jeho vycestování či déletrvajícímu pobytu mimo území ČR. Vzhledem k nízkému věku dětí absentují hlubší sociální kontakty v sociálním a kulturním prostředí ČR. S ohledem na ukrajinský původ družky není dle krajského soudu vyloučené představit si pobyt žalobce s rodinnými příslušníky mimo území ČR.

[10] Krajský soud uzavřel, že závažnost trestné činnosti žalobce ve spojení s dosud relativně krátkou dobou, která od spáchání uplynula, převažuje nad realizací práva na rodinný život žalobce na území ČR.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[11] Rozsudek krajského soudu napadl žalobce (stěžovatel) kasační stížností.

[12] Dle názoru stěžovatele nebyla dosud v judikatuře vyřešena otázka, zda má krajský soud s ohledem na čl. 46 odst. 3 směrnice č. 2013/32/EU, o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany povinnost provést dokazování zprávami o zemi původu žadatele, které dokumentují nebezpečí vážné újmy, ke dni vydání rozhodnutí o žalobě. Tato otázka zakládá přijatelnost kasační stížnosti.

[13] Dalším důvodem přijatelnosti je dle stěžovatele závažné pochybení krajského soudu, které spočívá v nesprávném vyhodnocení stěžovatelem předkládaných důkazů. Dle stěžovatele správní orgán i krajský soud provedli dokazování nevyváženě, stěžovatel je zjevně slabším účastníkem s omezenou možností prokazovat svá tvrzení.

[14] Závěry žalovaného i soudu ohledně zjištění původce pronásledování a z jeho strany hrozící vážné újmy, možnosti využít vnitřní ochranu i bezpečnostní situace v zemi původu jsou dle stěžovatele založeny na nedostatečných skutkových zjištěních. Nebyly-li k osobě původce pronásledování a možnosti domoci se vnitrostátní ochrany provedeny žádné důkazy, nelze přijmout závěr, že původce je soukromou osobou a stěžovatel se může domoci ochrany státních orgánů. Jestliže nelze vyloučit propojení původce se státními orgány či bezpečnostními složkami, je závěr žalovaného a soudu spekulativní.

[15] Dále stěžovatel namítal, že jeho vycestování z území ČR by bylo nepřiměřeným zásahem do rodinného a soukromého života. Dle stěžovatele tedy jsou dány důvody doplňkové ochrany podle § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu.

[16] Stěžovatel zdůraznil, že z výkonu trestu odnětí svobody byl podmíněně propuštěn již v březnu 2019. Splnil veškeré předpoklady pro podmíněné propuštění včetně toho, že

povede řádný život. Po celou doposud uplynulou zkušební dobu řádný život opravdu vede, nedopustil se přestupkového jednání ani další trestné činnosti. Žije ve společné domácnosti se svojí družkou, matkou svých dvou nezletilých synů. Družka i synové mají státní příslušnost ČR. Stěžovatel řádně pracuje a finančně zabezpečuje rodinu.

[17] Stěžovatel nesouhlasí se závěrem krajského soudu, že představuje nebezpečí pro chráněný veřejný zájem. Ve výkonu trestu odnětí svobody svůj náhled na trestnou činnost a svůj budoucí život přehodnotil. Stěžovatel vyjádřil přesvědčení, že má na území ČR pevné rodinné a sociální vazby. Právo na ochranu rodinného života v jeho případě převažuje nad zájmem společnosti a taktéž je v zájmu nezletilých dětí, aby vyrůstaly na území ČR, neboť jsou státními občany ČR. Nesouhlasí s argumentací krajského soudu, že právě s ohledem na nízký věk dětí a ukrajinský původ partnerky není vyloučená realizace rodinného života stěžovatele s jeho rodinnými příslušníky v zemi původu. Realizace rodinného života v Arménii by byla neakceptovatelná.

[18] Z uvedených důvodů stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[19] Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že kasační stížnost nepovažuje za důvodnou. Důvod mezinárodní ochrany související se zabitím otce byl podrobně vypořádán v předchozím řízení k žádosti stěžovatele z roku 2008. Rodinné důvody uváděné stěžovatelem nejsou azylově relevantní.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[20] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti nejprve zhodnotil, že jsou splněny podmínky řízení a kasační stížnost je přípustná. Jedná se však o věc, v níž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, a proto se soud podle § 104a zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatele. Není-li tomu tak, Nejvyšší správní soud kasační stížnost odmítne jako nepřijatelnou.

[21] Institut nepřijatelnosti a jeho dopady do soudního řízení správního Nejvyšší správní soud podrobně vyložil v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS, v němž interpretoval neurčitý právní pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“. O přijatelnou kasační stížnost se dle tohoto rozhodnutí může jednat v následujících typových případech: 1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu; 2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; 3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon; 4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které by mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[22] Stěžovatelem vznesenou otázkou přezkumu rozhodnutí o mezinárodní ochraně v řízení před krajským soudem ke dni rozhodnutí soudu, kterou stěžovatel považuje za nevyřešenou, se Nejvyšší správní soud zabýval již v řadě případů (např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 11. 2015, č. j. 10 Azs 194/2015-32, rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 8. 8. 2017, č. j. 45 Az 21/2016-55, č. 3714/2018 Sb. NSS,

nebo rozsudek ze dne 11. 7. 2019, č. j. 9 Azs 157/2019-24). Požadavek *ex nunc* přezkumu na základě čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice je judikaturou jednoznačně uznán.

[23] V rozsudku ze dne 26. 11. 2015, č. j. 10 Azs 194/2015-32, Nejvyšší správní soud rovněž vyslovil: *„[v] případě přímého účinku čl. 46 odst. 3 směrnice č. 2013/32/EU by povinností krajského soudu bylo přezkoumat skutkovou i právní stránku případu ve věci mezinárodní ochrany ke dni svého rozhodnutí. Žadatel o mezinárodní ochranu má však též primárně povinnost uvést v řízení před správním orgánem všechny skutečnosti, které jsou mu známé a které mohou být relevantní z hlediska možného udělení mezinárodní ochrany, a dát příležitost správnímu orgánu, aby o takto přednesených důvodech jeho žádosti kvalifikovaně rozhodl. … Neuvedl-li stěžovatel v řízení před správním orgánem posuzujícím jeho žádost všechny relevantní skutečnosti, neumožnil mu je kvalifikovaně posoudit a učinit součástí rozhodnutí, musí nést riziko v podobě zamítavého rozhodnutí. Povinnost určenou čl. 46 odst. 3 směrnice č. 2013/32/EU tedy nelze chápat jako podporu bezdůvodného roztříštění vylíčení skutkového příběhu žadatele o mezinárodní ochranu v různých fázích řízení, včetně přezkumného soudního řízení. Jedná se o opatření, které má zamezit nesprávnému posouzení situace žadatelů ve světle aktuálních poměrů a závažných změn situace v zemi jejich původu či jejich osobních poměrů.“*

[24] Uvedenou judikaturu krajský soud ve svém rozsudku neporušil. Stěžovatel totiž vůbec nepředložil nové důkazy svědčící o azylově relevantních skutečnostech. Z tohoto důvodu nemůže být relevantní ani námitka jejich nesprávného vyhodnocení krajským soudem. Stěžovatel pouze tvrdil určité skutečnosti, které však byly shledány azylově nerelevantními (potřeba dokladu za účelem řešení otázky žalobcova otcovství, možnost zůstat s rodinou v ČR), případně nedostatečně konkrétními na to, aby odůvodnily udělení mezinárodní ochrany dle § 12 písm. b) zákona o azylu či doplňkové ochrany dle § 14a zákona o azylu. Rovněž ve vztahu k informacím o zemi původu se krajský soud zabýval jejich aktuálností po vydání rozhodnutí žalovaného.

[25] Pokud jde o namítaná pochybení krajského soudu, Nejvyšší správní soud předesílá, že se v posuzované věci jedná o opakovanou žádost o mezinárodní ochranu, a připomíná zákonnou úpravu řízení o takových žádostech (§ 11a zákona o azylu), jakož i konstantní judikaturu, která potvrzuje, že v řízení o opakované žádosti o mezinárodní ochranu se hodnotí pouze to, zda žadatel uvedl nové okolnosti či zda se relevantním způsobem změnily okolnosti na jeho vůli nezávislé (poměry v zemi původu), které by odůvodňovaly nový přezkum jeho případu (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 6. 2009, č. j. 9 Azs 5/2009-65).

[26] Jak přiléhavě uvedli žalovaný i krajský soud, důvodem spočívajícím v možném pronásledování v důsledku vraždy žalobcova otce v roce 2002 se žalovaný podrobně zabýval ve svém rozhodnutí o žádosti stěžovatele z roku 2012. Stěžovatel k tomuto důvodu v opakované žádosti neuvedl žádné nové či konkrétnější skutečnosti. Tento důvod není možné považovat za nový důvod, který by odůvodnil nový přezkum případu. Žalovaný proto v řízení o opakované žádosti nebyl povinen tuto otázku znovu věcně přezkoumávat, a tedy ani zjišťovat případného původce, natož v kasační stížnosti rovněž zcela nekonkrétně naznačované propojení původce se státními orgány či bezpečnostními složkami.

[27] Krajský soud správně uvedl, že zjištění žalovaného vychází především z věrohodných tvrzení žadatele o udělení mezinárodní ochrany. Toto východisko potvrzuje i konstantní judikatura správních soudů, podle níž povinnost tvrzení leží vždy na žadateli o azyl (např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 12. 2005, č. j. 4 Azs 151/2005-86, usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 2. 2011, č. j. 9 Azs 36/2010-76). Byla-li tvrzení žadatele o udělení mezinárodní ochrany obecná či hypotetická, nelze žalovanému vytýkat nedostatečná skutková zjištění.

[28] Rovněž při hodnocení informací o zemi původu vycházel krajský soud správně z kritérií nastíněných v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 2. 2009, č. j. 1 Azs 105/2008-81, č. 1825/2009 Sb. NSS. Stěžovatel nepředestřel žádné konkrétní tvrzení, které by zpochybnilo aktuálnost, důvěryhodnost či relevanci shromážděných informací o zemi původu z hlediska bezpečnostní a politické situace, aktuálního vývoje a pozice neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu po návratu do vlasti. Ani ve správním řízení stěžovatel proti shromážděným informacím nic nenamítal.

[29] Krajský soud se též pečlivě zabýval posouzením přiměřenosti zásahu do rodinného a soukromého života, který by byl důsledkem vycestování stěžovatele z území ČR. Vycházel přitom z judikatury Nejvyššího správního soudu, podle níž rodinné poměry žadatele s výjimkou zcela výjimečných specifických případů nepostačují pro udělení doplňkové ochrany dle § 14a zákona o azylu (srov. rozsudek ze dne 26. 7. 2007, č. j. 2 Azs 30/2007-69, či navazující judikaturu, např. rozsudek ze dne 27. 3. 2019, č. j. 6 Azs 315/2018-46, či rozsudek ze dne 21. 10. 2020, č. j. 6 Azs 184/2020-48). Při hledání spravedlivé rovnováhy mezi zájmem státu na ochraně veřejné bezpečnosti, veřejného pořádku a předcházení zločinnosti na straně jedné a zájmem žadatele na respektování rodinného života na straně druhé vycházel též z kritérií vyplývajících z judikatury Evropského soudu pro lidská práva. Dospěl při tom k závěru, že veřejný zájem v případě stěžovatele převažuje nad právem na realizaci rodinného života na území ČR.

[30] Soud si je vědom, že rozšířenému senátu Nejvyššího správního soudu byla předložena otázka týkající se výkladu § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu (usnesení ze dne 9. 11. 2022, č. j. 7 Azs 186/2022-19). Předkládající senát poukázal na dvě odlišné výkladové linie k § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu. První omezuje použitelnost tohoto ustanovení na případy kvalifikovaného rozporu s čl. 8 Úmluvy intenzitou se přibližujícího zásahům do práv předvídaných § 14a odst. 2 písm. a) – c) zákona o azylu. Druhá výkladová linie zkoumá přiměřenost nuceného vycestování z hlediska práva garantovaného čl. 8 Úmluvy obecně.

[31] Odpověď rozšířeného senátu na spornou otázku však nemůže ovlivnit právní posouzení případu stěžovatele v jeho prospěch. Jak vyplývá z rekapitulace napadeného rozsudku, krajský soud ve věci stěžovatele v duchu benevolentnější výkladové linie provedl široké posouzení přiměřenosti nuceného vycestování z hlediska práva zaručeného čl. 8 Úmluvy, nikoli jen s ohledem na to, zda zásah bude srovnatelný se zásahem do práv zaručených čl. 2 a 3 Úmluvy předvídaných v § 14a odst. 2 písm. a) – c) zákona o azylu. Toto posouzení přiměřenosti zásahu krajský pečlivě odůvodnil. Zvolil tedy pro stěžovatele příznivější výkladovou linii.

[32] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že judikatura poskytuje dostatečnou odpověď na námitky obsažené v kasační stížnosti a krajský soud se v napadeném rozsudku neodchýlil od výkladu dotčených ustanovení obsaženého v relevantní judikatuře.

V projednávané věci Nejvyšší správní soud ani neshledal pochybení krajského soudu, natož takové, které by mohlo mít vliv na hmotněprávní postavení stěžovatele.

[33] Nejvyšší správní soud tedy konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele.

IV. Závěr a náklady řízení

[34] Vzhledem k výše uvedenému Nejvyšší správní soud odmítl kasační stížnost jako nepřijatelnou podle § 104a s. ř. s.

[35] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl v souladu s § 60 odst. 1 větou první a odst. 7 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. (srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, část III. 4). Stěžovatel v řízení úspěch neměl, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovaný měl ve věci plný úspěch, nevznikly mu však náklady nad rámec běžné úřední činnosti, pročež se mu náhrada nákladů řízení nepřiznává.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 20. prosince 2022

JUDr. Filip Dienstbier Ph.D.
předseda senátu